

सूचना

१. सदर प्रश्नपुस्तिकेत १५० अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका पर्यवेक्षकाकडून लगेच बदलू.
२. आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.
परीक्षा-क्रमांक									
	केंद्राची संकेताक्षरे						शेवटचा अंक		
३. वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
४. अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला ४ पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना १,२,३ आणि ४ असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवर सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करतांना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी.
५. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. अशा प्रकारे प्रश्न सोडविणे सोयीस्कर आहे; पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नाकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
६. उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
७. प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच “उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. .”

Note : Test Series Paper Online available

Visit us

1. Choose the correct alternative of verb:
“When we reached the stadium, the players ----- already”
1) have gone 2) went 3) had gone 4) has gone

2. Identify the underlined clause in the sentence:
“The patient was sure that he would recover”
1) Noun Clause 2) Adjective Clause
3) Adverbial Clause of Reason 4) Adverbial Clause of Concession

3. Choose the correct spelt word:
1) Sattellite 2) Sattelite 3) Satelite 4) Satellite

4. Choose the correct ‘Figure of Speech’ in the given line:
“Exult, O shores, and ring O bells!”
1) Simile 2) Metaphor 3) Climax 4) Apostrophe

5. Choose the correct ‘Synonym’ of:
‘combat’
1) fight 2) quarrel 3) feud 4) conflict

6. Choose the correct ‘Assertive Sentence’ of the given sentence:
‘How can any burglar open the window?’
1) No burglar couldn’t open the window. 2) The burglar can’t open the window.
3) The burglar can open the window. 4) The window can’t be open by the burglar.

7. Choose the correct ‘Indirect Speech’ of the given sentence:
He said “Why have you called here and disturbed me?”
1) He asked why he has called there and disturbed him.
2) He asked why had called there and disturbed him.
3) He asked why he had called there and disturbed him.
4) He asked that why he had called there and disturbed hime

8. Select the correct ‘neither----- nor’ answer of the given sentence:
“Vijayant didn’t pay attention to parents. He didn’t learn from teachers.”
1) Vijayant neither paid attention to parents nor learnt from teachers.
2) Vijayant paid neither attention to parents nor learnt from teachers.
3) Vijayant neither pay attention to parents nor learn from teachers.
4) Vijayant neither pay attention to parents nor learnt from teachers.

9. Choose the correct ‘so ----- that’ sentence of the given sentence:
“It was too difficult for Keshav to pay heed to the teacher”
1) It was so difficult that Keshav couldn’t pay heed to the teacher.
2) It was so difficult for Keshav that he couldn’t pay heed to the teacher.
3) It was so difficutl for Keshav that he can’t pay heed to the teacher.
4) It was so difficult that Keshav could pay heed to the teacher.

10. Select the correct “Question Tag” for given sentence:
“Show me the way to the park”
1) don’t you? 2) will me? 3) will I? 4) will you?

11. Choose the correct ‘Passive Voice’ of the sentence:
“Where are you attending the meeting?”
1) Where are the meeting being attended by you? 2) Where is the meeting being attended by you?
3) Where you are being attending the meeting? 4) Where the meeting is being attended by you

12. Choose the correct preposition:
“Quinine is an effective antidote ----- Malaria”
1) to 2) against 3) for 4) in

13. Choose the correct ‘Exclamatory Sentence’ of the given sentence:
“My Sen was a great educationist.
1) What a great educationist Mr. Sen was! 2) How a great educationist Mr. Sen was!
3) What an educationist Mr. Sen was! 4) What a great educationist was Mr. Sen!

14. Select the correct ‘Opposite Word’ of the given:
‘integral’
1) minor 2) major 3) independent 4) essential

15. Choose the correct alternative:
“Mr. Kumar spoke in ----- low voice”
1) a 2) the 3) an 4) no article

16. Choose the correct ‘Comparative Degree’ of the given sentence:
“The Shatabdi Express is the most comfortable train”
1) The Shatabdi Express is more comfortable than most other trains.
2) The Shatabdi Express is more comfortable than many other trains.
3) The Shatabdi Express is much comfortable than any other trains.
4) The Shatabdi Express is more comfortable than any other trains.

17. Choose the correct 'used to' sentence of the given sentence:
 "Rushikesh would find a better job"
 1) Rushikesh would used to find a better job.
 2) Rushikesh used to find a better job.
 3) Rushikesh would used to found a better job.
 4) Rushikesh will used to find a better job.
-
18. Choose the correct 'No Sooner' sentence of the given sentence:
 "As soon as Srinath put step into the class, the children became silent"
 1) No sooner do Srinath put step into the class than the children become silent.
 2) No sooner Srinath put step into the class than the children became silent.
 3) No sooner Srinath put step into the class than the children became silent.
 4) No sooner did Srinath put step into the class than the children became silent.
-
19. Choose the correct 'Unless' sentence of the given sentence:
 "I shall not forgive him if he doesn't apologize to me"
 1) I shall not forgive him unless he apologizes to me.
 2) I shall not forgive him unless th apologized to me.
 3) I shall forgive him unless he apologizes to me.
 4) Unless he doesn't apologize to me, I shall not forgive him.
-
20. Choose the correct 'Wh - Question' to get underlined part as answer:
 "We have received your letters this morning"
 1) What have we received this morning? 2) What we have received this morning?
 3) What have we receive this morning? 4) Wha we have receive this morning?
-
21. Choose the correct 'Not only-----but also' answer of the given sentence:
 "I washed my hands and ate my dinner too"
 1) Not only I washed my hands but also ate my dinner.
 2) I not only washed my hands but also ate my dinner too.
 3) I washed not only my hands but also ate my dinner.
 4) I not only washed my hands but also ate my dinner.
-
22. Choose the correct 'Verbal Question' of the given sentence:
 "He gave witness at the sensational trial."
 1) Did he gave witness at the sensational trial? 2) Does he give witness at the sensational trial?
 3) Did he give witness at he sensational trial? 4) Did give he witness at the sensational trial?
-
23. Choose the correct 'Passive Voice' of the given sentence:
 "The thieves had broken the back door"
 1) The back door had broken by the thieves.
 2) The back door had been broken by the thieves.
 3) The back door had been broken by them.
 4) The back door has been broken by the thieves.
-
24. Choose the correct alternative:
 "Mr. Kedar becomes ----- S.P. of pune District"
 1) the 2) an 3) a 4) no article
-
25. Choose the correct 'Degree Sentence' form the given sentence:
 1) Dr. Ganesh is one of the most popular teacher on our class.
 2) Dr. Ganesh is one of the most popular teacher on our class.
 3) Dr. Ganesh is the most popular teachers on our class.
 4) Dr. Ganesh is more popular teachers on our class.

Read the passage and choose the correct answers of the given: (Question NO. 26 to 30)

Newspapers sell because of news and editorial coverage but it gets more revenue from advertisements. News costs money, while advertisements fetch money. The economic of modern newspapers is such that it can't run by just selling news, it has to depend on advertisements. The economics of newspaper publishing requires both subscribers who can afford to buy newspapers and businessmen who can afford to advertise in it. The growth of the press depends no both. Therefore, in newspaper management neither aspect can be neglected.

Co-ordination among the various departments – editorial, circulation, advertising and production is very essential for effective and better management. The head of various departemt must be part of the management of a newspaper. They must be aware of the goals set, policies and future plans of the managenents. They cannot afford to remain cut off from the main stream of management function. In addition, each department should keep the other department managers informed of those of its activities that will be useful to them. This is a vital aspect of newspapers management.

26. The growth of a newspaper depends on:
 1) subscribers and advertisers
 2) advertisers
 3) large scale subscribers
 4) the editorial and news coverage

27. The word 'Vital' as used in the context means:
 1) healthy 2) primary 3) lively 4) important
-
28. The main idea of the first paragraph of the passage is:
 1) The economics of newspaper publishing
 2) The importance of advertisements.
 3) News and editorial coverage.
 4) The growth of the press.
-
29. The heads of departments must know about:
 1) goals and money 2) goals, policies and plans
 3) better management 4) the growth of press
-
30. The main idea of the second paragraph of the passage is:
 1) The future of newspapers 2) How to sell newspapers?
 3) Effective newspaper management 4) The role of the heads of departments.
-

मराठी

खालील उतारा वाचून त्याखालील प्रश्न—क्रमांक ३१ ते ३४ ची उत्तरे पर्यायातून निवडा:

आजच्या काळात सामाजिक व आर्थिक विकासाचे साधन म्हणून शिक्षणाकडे पाहिले जाते. व्यक्ती व समाजात परिवर्तन घडवणारेही ते एक साधन मानले जाते. बर्ट्रान्ड रसेलनाही असेच वाटत होते, की शिक्षणाने व्यक्ती बदलेल आणि व्यक्ती बदलली की समाजही बदलेल. प्रारब्धवादी समाजव्यवस्थेला परिवर्तन कधीही मान्य नसते. स्थितिशीलता ही तिची आदिप्रेरणा असते. आधुनिक काळातील गतिमानता या स्थितिशीलतेला हादरा देते. गतिमानता हे आधुनिक काळाचे मानचिन्ह आहे. त्याचा परिणाम शिक्षणासारख्या एका महत्वाचा घटकावरही झाला. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी शिक्षण हे सामाजिक जाणिवा निर्माण करण्याचे साधन मानले.

शिक्षण हे माणसाला विचार देते. त्याच्या बुद्धीची जोपासना करते. त्याच्या अस्तित्वाची त्याला जाणीव करून देते. अस्तित्वाची जाणीव ही मानवी जीवनातील मूलभूत जाणीव आहे. डॉ. बाबासाहेब, तिचे महत्व पटवून देताना म्हणतात की, उपासमारीने शरीराचे पोषण कमी झाल्यास माणूस बलहीन होऊन अल्पायुषी होतो, तसेच शिक्षणाच्या अभावी तो निर्बुद्ध राहिल्यास जीवंतपणी दुसऱ्याचा गुलाम होतो.

३१. आधुनिक काळाचे मानचिन्ह कोणते?
 १) परिवर्तन २) स्थितिशीलता ३) गतिमानता ४) प्रारब्ध
-
३२. मानवी जीवनातील मूलभूत जाणीव कोणती?
 १) बुद्धीची जोपासना २) अस्तित्वाची जाणीव ३) शिक्षणाची जाणीव ४) शरीराचे पोषण
-
३३. शिक्षण हे खालीलपैकी कोणत्या प्रकारचे साधन नाही?
 १) स्थितिशीलतेचे २) सामाजिक व आर्थिक विकासाचे
 ३) व्यक्ती व सामाजिक परिवर्तनाचे ४) सामाजिक जाणिवा निर्माण करण्याचे
-
३४. शिक्षणाच्या अभावी माणूस काय होईल?
 १) प्रारब्धवादी २) अल्पायुषी ३) परिवर्तनवादी ४) दुसऱ्याचा गुलाम
-
३५. 'ग्राह्य' शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द कोणता?
 १) त्याज्य २) स्वीकारार्ह ३) गृहित ४) घेण्यास योग्य
-
३६. "माधव भिन्ना नाही" या वाक्याचे अर्थ न बदलता होणारे होकारार्थी वाक्य कोणते?
 १) मानव भिन्ना आहे २) मधाव शूर आहे
 ३) माधव शूर नाही, असे नाही ४) माधन भ्याड आहे
-
३७. 'पिसू' या शब्दाचे योग्य अनेकवचन कोणते?
 १) पिसूवा २) पिसे ३) पिसवा ४) पिसा
-
३८. पुढीलपैकी कोणत्या वाक्यातील क्रियापद सकर्मक आहे?
 १) मी रस्त्यात पडलो २) आरोही लाडू खाते ३) आज भाऊबीज आहे ४) सुनील उदया जाईल
-
३९. 'डोंगराएवढी हाव, तिळाएवढी धाव' या म्हणीचा योग्य अर्थ कोणता?
 १) खूप हाव असणे २) महत्वाकांक्षा असणे
 ३) महत्वाकांक्षा मोठी पण ती पूर्ण करण्याची कुवत नसणे ४) डोंगर व तिळाची तुलना करणे
-
४०. "कोणी कोणास हसू नये." या वाक्यातील अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार कोणता?
 १) प्रश्नार्थक २) दर्शक ३) संबंधी ४) अनिश्चित
-
४१. पुढीलपैकी गुणविशेषणाचे उदाहरण कोणते?
 १) सर्व मुली २) खूप लोक ३) काळा कुत्रा ४) दोन्ही भाऊ
-

४२. "सारे बळ एकवटून त्याने आकाशात झेप घेतली." या वाक्याचा काळ ओळखा.	१) साधा भूतकाळ	२) साधा वर्तमानकाळ	३) पूर्ण भविष्यकाळ	४) पूर्ण वर्तमानकाळ
४३. आई म्हणाली, "इच्छा असो-नसो, प्रपंच मांडला की माणूस आपोआपच स्वार्थी होतो" या वाक्यात किती विरामचिन्हे आली आहेत?	१) दोन	२) तीन	३) चार	४) पाच
४४. पुढीलपैकी प्रत्यय जोडून तयार झालेला शब्द ओळखा.	१) उपहार	२) अवजड	३) प्रतिकार	४) झुबकेदार
४५. 'पती' चा समानार्थी शब्द ओळखा.	१) कांता	२) भर्ता	३) दारा	४) जाया

पुढील कविता वाचून त्याखालील प्रश्न-क्रमांक ४६ ते ४९ ची उत्तरे पर्यायातून निवडा.

ओढाळ वासरू रानी आले फिरू
कळपाचा घेरू सोडूनिया।
कानामध्ये वारे भरूनिया न्यारे
फेर धरी फिरे रानोमाळ।
मोकाट मोकाट अफाट अफाट
वाटले ती वाट धावू लागे।
विसरूनी भान भूक नि तहान
पायाखाली रान घाली सारे।
थकूनिया खूप सरता हुरूप
आठवे कळप तयालागी।
फिरू जाता मागे दूर जाऊ लागे
आणखीच भागे भटकत।

४६. वासरू केव्हा हंबरू लागले ?	१) मोकाट धावताना	२) भूक तहान लागल्यावर	३) अंधार पडू लागल्यावर	४) थकल्यानंतर
४७. वासरू कळपातून कुठे गेले?	१) रानात	२) भरकटत दूर	३) गायीकडे	४) गोठयात
४८. कवितेतील 'ओढाळ' शब्दाचा अर्थ काय?	१) बंदिस्त	२) उनाड	३) मोकळा	४) उत्साही
४९. खूप थकल्यानंतर वासरूला कशाची आठवण झाली?	१) भुकेची	२) तहानेची	३) गायीची	४) कळपाची
५०. पुढीलपैकी शुध्द शब्द ओळखा.	१) चालिरिति	२) चालीरीती	३) चालीरिती	४) चालीरिति
५१. पुढीलपैकी अर्थाच्या दृष्टीने गटात न बसणारा शब्द ओळखा.	१) घमेंड	२) गर्व	३) डौलदारपणा	४) अहंता
५२. 'कोणालाही कळू न देता' या शब्दसमूहासाठी योग्य शब्द कोणता?	१) बिनतक्रार	२) बिनबोभाट	३) बिनधोक	४) बिनधास्त
५३. "बँकेतील हिशोबात गडबड झाल्याचे मॅनेजरला कळाल्याने तेथील कारकुनाने....." योग्य वाकप्रचार वापरून वाक्य पूर्ण करा.	१) तोंड घरी पाडणे	२) तोंडात शेण घालणे	३) तोंड काळे करणे	४) तोंडचे पाणी पळणे
५४. "तिने पतीला मोठया पानावर आंबाळया वाढलया." या वाक्यातील अधोरेखित अव्यय कोणत्या प्रकारचे आहे?	१) क्रियाविशेषण	२) उभयान्वयी	३) शब्दयोगी	४) केवलप्रयोगी
५५. धाकटया भावाला परीक्षेत कमी गुण मिळाल्यामुळे त्याला लिहिलेले पत्र कोणत्या प्रकारचे असेल?	१) चौकशीपत्र	२) अभिनंदनपत्र	३) कौतुंबिक पत्र	४) तक्रार पत्र
५६. १९९८ साली परळी वैजनाथ येथे भरलेल्या ७१ व्या साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष कोण होते?	१) द. मा. मिरासदार	२) वि. द. घाटे	३) मारूती चितमपल्ली	४) ना. सं. इनामदार
५७. मराठी भाषेतील 'आदय चरित्रकार' म्हणून कोण ओळखले जाते?	१) चक्रधर स्वामी	२) म्हाइंभट	३) नागदेवाचार्य	४) आऊसा
५८. पुढीलपैकी पुल्लिंगी शब्द ओळखा.	१) ग्रंथ	२) पोथी	३) पुस्तक	४) वही

५९. 'केशवकुमार' या टोपणनावाने लेखक करणाऱ्या लेखकांचे नाव काय ?	१) प्र. के. अत्रे	२) कृ. के. दामले	३) रा. ग. गडकरी	४) वि. वा. शिरवाडकर
६०. पुढीलपैकी कोणता वर्ण कठोर वर्ण आहे ?	१) प्	२) ब्	३) भ्	४) ध्

बालमानसशास्त्र व अध्यापनशास्त्र

६१. 'Animal Intelligence' हा ग्रंथ कोणत्या मानसशास्त्रज्ञाने लिहिला आहे ?	१) बिने	२) एडवर्ड थॉर्नडाईक	३) विल्यम जेम्स	४) सिगमंड फ्रॉईड
६२. मानसशास्त्रात 'कार्यवात' या संकल्पनेचा शोध यांनी लावला.	१) विल्यम वुंट	२) जॉन वॅटसन	३) विल्यम जेम्स	४) अल्फ्रेड बिने
६३. जगातील पहिली मानसशास्त्रीय प्रयोगशाळा देशात स्थापन झाली.	१) अमेरिका	२) फ्रान्स	३) इंग्लंड	४) जर्मनी
६४. व्यक्ती मानसिक क्षेत्रात यांचा समावेश होतो.	१) भविष्यकाळातील कल्पना	२) गरजा व ध्येय	३) जीवनमुल्ये	४) वरील सर्व बरोबर
६५. यांनी प्रभुत्व संपादन उपपत्ती मांडली.	१) स्किनर	२) डॉ. ब्लूम	३) थॉर्नडाईक	४) डेव्हिड आसुबेल
६६. एखाद्या व्यक्तीचा टंकलेखनाचा वेग दर मिनिटाला ९० असेल आणि त्या वेगापलीकडे अधिक प्रगती होत नाही. यास परिसीमा असे म्हणतात.	१) मानसिक	२) बौद्धिक	३) शारीरिक	४) कलात्मक
६७. स्पिरमन याने बुद्धिमत्तेचे किती घटक सांगितले आहेत ?	१) तीन	२) चार	३) पाच	४) दोन
६८. बहुघटक उपपत्ती कोणी मांडली ?	१) गार्डनर	२) डेव्हिड आसुबेल	३) थॉर्नडाईक	४) डॉ. ब्लूम
६९. मानवी वर्तनावर व्यक्तीच्या सुप्त, अबोध प्रेरणांचा परिणाम होत असतो असा सिध्दांत पुढीलपैकी कोणी मांडला ?	१) जॉन बी. वॅटसन	२) ऑरिस्टॉटल	३) डॉ. सिगमंड फ्रॉईड	४) रूसो
७०. मानसशास्त्रात मानवी वर्तनाचा अभ्यास करण्यासाठी पुढीलपैकी कोणती पध्दती वापरली जात नाही ?	१) निरीक्षण पध्दती	२) सर्वेक्षण पध्दती	३) प्रायोगिक पध्दती	४) मानसिक पध्दती
७१. शारीरिक व मानसिक सज्जतेमध्ये पुढीलपैकी कोणत्या घटकांचा समावेश होतो ?	१) प्रेरणा व गरज	२) पूर्वानुभव	३) अभिरूची	४) यापैकी सर्व
७२. विशिष्ट गोष्टीवर जाणीव केंद्रित करणे म्हणजे..... होय	१) अध्ययन	२) अवधान	३) प्रेरणा	४) स्मरण—विस्मरण
७३. पुढील योग्य जोड्या जुळवा	१) अबोध	३) सिगमंड फ्रॉईड		
	२) वर्तनवाद	ब) वॅटसन		
	३) पहिली मानसशास्त्रीय प्रयोगशाळा	क) विल्यम वुंट		
	४) कार्यवाद	ड) विल्यम जेम्स		
	१) अ ब क ड			
	२) क ब अ ड			
	३) ड क ब अ			
	४) अ ड ब क			
७४. साधक अभिसंधान उपपत्ती कोणी मांडली ?	१) थॉर्नडाईक	२) स्किनर	३) आसुबेल	४) कोहलर
७५. डॉ. ब्लूम उपपत्तीच्या दैनंदिन अध्यापनातील फायदा कोणता नाही तो सांगा.	१) सर्व विद्यार्थ्यांना संपादित करता येतील अशी लहान उद्दिष्टे ठरविता येते	२) क्रमाक्रमाने प्रत्येक विद्यार्थ्यांची मर्यादा शिक्षकाला वाढविता येते	३) प्रत्येक विद्यार्थी प्रत्येक अध्ययन घटकावर प्रभुत्व मिळवू शकत नाही	४) ज्या विद्यार्थ्यांची प्रगती होत नाही त्या विद्यार्थ्यांसाठी काय करावयाचे हे स्पष्ट होते.
७६. साली जर्मनीतील लिपझिंक विद्यापीठात विल्यम वुंट याने मानसशास्त्राची पहिली प्रयोगशाळा स्थापन केली	१) १८५०	२) १८७०	३) १८७९	४) १८८५

७७. शिक्षकाच्या व्यक्तिमत्वाचे पुढीलपैकी कोणते गुण सांगता येतील ?
 १) राजकीय निष्ठा २) ज्ञाननिष्ठा ३) व्यवसाय निष्ठा ४) २ व ३ बरोबर
७८. शिक्षकाच्या बाबतीत पुढीलपैकी कोणते विधान असत्य आहे ?
 १) शिक्षकाचे कार्य त्रिकालबद्ध आहे
 २) शिक्षकाचे वर्तमान काळातील कार्याचे मोजमाप वर्तमान काळात होते
 ३) समाजात नैतिक आणि सामाजिक विकास घडवून आणण्याचे काम शिक्षक करतात
 ४) वरील सर्व बरोबर
७९. अध्यापन प्रक्रियेत घटकांचा समावेश होतो.
 १) विद्यार्थी व शिक्षक २) पाठयघटक व पाठयांश ३) अध्यापन पध्दती ४) वरील सर्व बरोबर
८०. शिक्षकाला मानसशास्त्राची गरज का असते ?
 १) शैक्षणिक व्यवस्थापनात मानसशास्त्राचे योगदान समजण्यासाठी
 २) बालकाला समजून घेण्यासाठी
 ३) अध्ययन – अध्यापन प्रक्रियेतील मानसशास्त्र जाणण्यासाठी
 ४) वरील सर्व बाबींसाठी
८१. वर्तनवादाचा जनक कोणास म्हटले जाते ?
 १) रूसो २) सिग्मंड फ्रॉइड ३) जॉन वॉटसन ४) थॉर्नडाईक
८२. मानसशास्त्राची वर्तन अभ्यासपध्दती कोणती नाही ?
 १) सर्वेक्षण पध्दती २) प्राथमिक ३) मानसिक पध्दती ४) जीवनवृत्तान्त पध्दती
८३. व्यक्ती अभ्यासपध्दतीतील वैकासिक पध्दतीतील मध्ये व्यक्तीच्या जन्मापासून त्याच्या वाढणाऱ्या वयानुसार येत जाणाऱ्या विकासावस्था व त्यातील त्या व्यक्तीच्या अथवा व्यक्तिगटांच्या वर्तनाची वैशिष्ट्ये अभ्यासली जातात.
 १) अक्षांश उपागम २) बाह्य उपागम ३) रेखांश उपागम ४) यापेक्षा वेगळे उत्तर
८४. पियाजेने मांडलेल्या बोधनिक विकासाच्या उपपत्तीतील सांगितलेल्या कालखंडांपैकी वेदकारक कालखंड कोणता सांगितला ?
 १) जन्म ते २ वर्षापर्यंतचा २) २ ते ७ वर्षापर्यंतचा ३) ८ ते ११ वर्षापर्यंतचा ४) १२ ते १७ वर्षापर्यंतचा
८५. पियाजेने मांडलेल्या विकासाच्या बोधनिक उपपत्तीनुसार
 अ) सात्मीकरण म्हणजे अगोदर अस्तित्वात असलेल्या आणि परिसरातील गरजेतून निर्माण होणाऱ्या बोधात्मक रचनांची जुळणी करणे
 ब) वर्षाचे मूल एखादे खेळणे ढकलून देईल किंवा त्याचे अवलोकन करून त्याचे निरीक्षण करून त्याला प्रतिसाद देईल, यालाच समावेशन म्हणतात.
 क) एखाद्या वस्तूला पूर्वीच्या पध्दतीने प्रतिसाद देण्याऐवजी, पूर्वीच्या पध्दतीने समायोजित होण्याऐवजी विचारांची नवीन पध्दती स्वीकारणे यालाच समावेशन म्हणतात.
 ड) सात्मीकरण आणि समावेशन या प्रक्रिया बालकाच्या बोधत्मक विकास प्रक्रियेशी संबंधित आहेत, यातूनच पियाजेने समतोलनाची संकल्पना मांडली.
 १) फक्त 'अ' व 'ब' हे विधान बालकाच्या बौद्धिक विकासाशी संबंधित आहेत
 २) फक्त 'क' व 'ब' हे विधान बालकाच्या बौद्धिक विकासाशी संबंधित आहेत
 ३) शेवटून तीन विधाने बालकाच्या बौद्धिक विकासाशी संबंधित आहेत
 ४) वरील सर्व विधाने बालकाच्या बौद्धिक विकासाशी संबंधित आहेत
८६. अनेक घटक सिध्दान्त याने मांडला.
 १) विल्यम वूट २) थर्स्टन ३) अल्बर्ट बांदुरा ४) यापैकी नाही
८७. थर्स्टनच्या मते बुद्धिमत्ता ही प्राथमिक मानसिक क्षमता यांनी मिळून बनलेली आहे.
 १) पाच २) चार ३) सात ४) चौदा
८८. साली फ्रेंच मानसशास्त्रज्ञ अल्फ्रेड विने यांनी बुद्धिमापन ही संकल्पना मांडली
 १) १९०२ २) १९०३ ३) १९०५ ४) १९१०
८९. बुध्दयांक काढण्याचे सूत्र पुढीलपैकी कोणी तयार केले ?
 १) आल्फ्रेड विने २) थर्स्टन ३) मॉटेसरी ४) इरावती कर्वे
९०. पुढीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?
 १) अभिरूची म्हणजे मनस्वी आस्था असणे
 २) अभिरूची व अवधान या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत
 ३) वर्तनाला दिशा देणे म्हणजे प्रेरणा आहे
 ४) वरील सर्व बरोबर

गणित

९१. 'X' ही सम संख्या आहे, तर खालीलपैकी सम संख्या कोणती ?
 1) $X + 1$ 2) $X - 1$ 3) X^2 4) यापैकी नाही
-
९२. 30 च्या पुढील 11 वी विषम संख्या कोणती ?
 1) 57 2) 51 3) 39 4) 41
-
९३. खालील विषम संख्यापैकी कोणती संख्या संयुक्त संख्या आहे ?
 1) 7 2) 9 3) 11 4) 13
-
९४. 2 व्यतिरिक्त प्रत्येक सम संख्या कशी असेल ?
 1) मूळ 2) संयुक्त 3) विषम 4) अपूर्णाक
-
९५. $8\Box 24$ या संख्येतून 5212 ही संख्या वजा केल्यास 3312 ही संख्या उरते, तर \Box च्या जागी कोणता अंक असावा ?
 1) 4 2) 5 3) 2 4) 3
-
९६. $** \times * = 275$ या गुणाकारतील * च्या जागी सारखाच अंक आहे. तर तो कोणता ?
 1) 2 2) 1 3) 4 4) 5
-
९७. $17\Box 46$ या संख्येला 9 ने निःशेष भाग जाण्यासाठी \Box च्या जागी लहानात लहान कोणता अंक असावा ?
 1) 1 2) 3 3) 0 4) 9
-
९८. $432*$ या संख्येला 5 या संख्येने निःशेष भाग जातो. तर * च्या ठिकाणी मोठ्यात मोठा कोणता अंक असावा ?
 1) 9 2) 6 3) 4 4) 0
-
९९. 3, 6, 15 यांनी निःशेष भाग जाणारी खालीलपैकी मोठ्यात मोठी संख्या कोणती ?
 1) 300 2) 200 3) 270 4) 310
-
१००. यांच्या मसावि 2 व लसावि 60 आहे, अशा दोन अंकी संख्या कोणत्या ?
 1) 10, 20 2) 10, 12 3) 12, 20 4) 10, 15
-
१०१. दोन अंकी संख्यांचा मसावि 30 असून लसावि मसाविच्या 6 पट आहे. त्यापैकी एक 60 संख्या आहे, तर दुसरी संख्या कोणती ?
 1) 45 2) 60 3) 90 4) 75
-
१०२. एक वस्तू विकल्याने $\frac{4}{5}$ पट नफा झाला, तर शेकडा किती नफा झाला ?
 1) 40% 2) 60% 3) 80% 4) 90%
-
१०३. एका पुस्तकाची किंमत शेकडा 20 ने वाढली, म्हणजे ती मूळ किमतीच्या किती पट वाढली ?
 1) $\frac{1}{5}$ 2) $\frac{1}{4}$ 3) 4 4) $\frac{4}{5}$
-
१०४. 120 संत्री रू. डझनप्रमाणे विकत घेतली त्यापैकी 15% संत्री खराब झाली. उरलेली संत्री रू. 18 डझनप्रमाणे विकली, तर शेकडा नफा किती ?
 1) 25.25% 2) 27.50% 3) 26% 4) 27.25%
-
१०५. प्रत्येकी रू. 8 प्रमाणे 3 डझन वहया घेऊन त्या परत विकल्या, तर रू. 16 नफा झाला, तर शेकडा नफा किती ?
 1) 5.55% 2) 5.2% 3) 6.1% 4) 5%
-
१०६. दरसाल दर शेकडा 5.5 दराने 900 रूपयांचे $3\frac{1}{2}$ वर्षांचे सरळव्याज किती ?
 1) 173 2) 173.25 3) 150 4) 175.25
-
१०७. किती कालावधीनंतर द.सा.द.शे. 14 दराने 2300 रूपयांचे 1127 व्याज मिळाले
 1) $4\frac{1}{2}$ वर्ष 2) 4 वर्ष 3) $3\frac{1}{2}$ वर्ष 4) 3 वर्ष
-
१०८. दरसाल दर शेकडा 10 दराने 700 रू. 2 वर्षांचे चक्रवाढव्याज काढा.
 1) 147 2) 146 3) 145 4) 140
-
१०९. 5000 रूपयांचे 3 वर्षांचे द.सा.द.शे. 10 दराने वार्षिक आकारणीने चक्रवाढव्याज काढा व 3 वर्षांची रास काढा.
 1) 1666 2) 1660 3) 1655 4) 1600
-
११०. तीन पेनांची सरासरी किंमत रू. 15 आहे. त्यापैकी 2 पेनांच्या किमती खाली जोडीने दिल्या आहेत, तर बरोबर जोडी कोणती ?
 1) रू. 30 व रू. 25 2) रू. 28 व रू. 25 3) रू. 20 व रू. 18 4) रू. 25 व रू. 38
-
१११. मीराची 6 विषयांतील गुणांची सरासरी 75.50 असून उरलेल्या 1 विषयात तिला 72 गुण मिळाले, तर विषयांची गुणांची सरासरी किती ?
 1) 75 2) 65 3) 75.5 4) 70
-
११२. विनूने 340 रूपयांची वस्तू खरेदी केली. दुकानदाराने त्याला शे. रू. 15 सूट दिली, तर विनूला त्यासाठी किती किंमत द्यावी लागली ?
 1) 289 2) 290 3) 295 4) 291
-
११३. दुकानदाराने रू. 800 किमतीची वस्तू 720 रूपयांना विकली, तर गिऱ्हाइकाला शे. किती सूट मिळाली ?
 1) 20% 2) 10% 3) 15% 4) 12%

११४. 14 शब्दांची जलद तार करण्यास किती खर्च येईल ? (जेव्हा पहिल्या 10 शब्दांस रू. 3.50 व पुढील प्रत्येक शब्दास 50 पैसे हा साध्या तारेचा दर आहे.)
- 1) 3.50 रू. 2) 14 रू. 3) 5.50 रू. 4) 22 रू.
-
११५. एक ऑफसेट मशीन 4,50,000 रूपयास खरेदी केले तेव्हा आकारलेल्या केंद्रीय विक्री कराचा दर 4% असेल तर एकूण केंद्रीय विक्रीकर व त्या ऑफसेट मशीनची दर्शनी विक्री किंमत किती.
- 1) 468000 2) 568000 3) 368000 4) 268000
-
११६. रू. 4000 छापील किंमत असलेली करपात्र वस्तू व्यवहाराच्या वेळी मूळ किमतीत खरेदी करून दुसऱ्या व्यापाऱ्यास 4240 रूपयांना विकली व त्याने ग्राहकाला 4320 रूपयांना विकली. तर प्रत्येक व्यवहाराच्या वेळी दिलेला मूल्यवर्धित कर 4% दराने किती होईल ?
- 1) रू. 160, रू 9.60, रू 3.20 2) रू. 150, रू 8.60, रू 2.20
3) रू. 150, रू 9.50, रू 1.20 4) रू. 100, रू 7.60, रू 3.20
-
११७. एक मोटारी ताशी 30 कि.मी. वेगाने 3 तासांत जितके अंतर जाते तितकेच अंतर तिचा वेग दीडपट केल्यास, ती किती तासांत जाईल ?
- 1) 4 2) 1 3) 2 4) 3
-
११८. $\frac{3}{*} + \frac{1}{*} = 1$ असल्यास * च्या जागी कोणता अंक असणे शक्य आहे ?
- 1) 4 2) 2 3) 3 4) 1
-
११९. 13 मीटर, 75 सेंटिमीटर = किती मीटर
- 1) 13.75 2) 137.5 3) 1.375 4) 13.70
-
१२०. प्रत्येकास 800 ग्रॅम याप्रमाणे 9 कि. 600 ग्रॅ. धान्य जास्तीत जास्त किती जणांना देता येईल ?
- 1) 1 2) 2 3) 12 4) 21

परिसर अभ्यास

१२१. महाराष्ट्राला 'महाराष्ट्र' हे नाव कोणत्याही जाती व वंशावरून न पडता ते प्रदेशाच्या विस्तारावरून पडले आहे असे मत ...
..... यांनी मांडले.
- १) डॉ. भांडारकर २) कौटिल्य ३) पा. वा. काणे ४) रॉबर्ट ब्रुस फुट
-
१२२. इ.स.पू. दुसऱ्या शतकातील नाणे घाटातील लेखात महारूठ असा उल्लेख आढळतो.
- १) मौर्यांच्या २) सातवाहनांच्या ३) यादवांच्या ४) वाकाटाक
-
१२३. प्राचीन काळातील उत्तर कोकणच्या शिलाहार घराण्यातील मूळ पुरुष म्हणून कोणाचा उल्लेख केला जातो ?
- १) अपरार्क पहिला २) कपर्दी ३) पहिला वज्जड ४) झंझ
-
१२४. प्रभाकर वर्धनच्या मृत्यूनंतर हुणांचा पराभव करून परतलेल्या..... ला स्थानेश्वरच्या गादीवर बसविण्यात आले.
- १) राज्यवर्धन २) हर्षवर्धन ३) गृहवर्धन ४) भास्करवर्धन
-
१२५. राजा गृहवर्धन यांच्याशी संबंधित खालीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने सत्य आहे/आहेत ?
- १) तो कनौजचा राजा होता २) त्याचा विवाह राज्यवर्धनची बहीण राज्यश्रीशी झाला होता
३) त्याला माळव्याचा राजा देवगुप्त याने ठार मारले ४) वरील तीनही विधाने सत्य आहेत
-
१२६. १६६५ साली झालेल्या पुरंदरच्या तहाबाबतीत खाली काही विधाने दिली आहेत, त्यासंबंधित सत्य विधाने कोणती ?
- अ) हा तह शिवाजी महाराज आणि मिर्झाराजे जयसिंग यांच्यात झाला
ब) या तहानुसार शिवाजी महाराजांनी मुघलांना सत्तावीस किल्ले दिले.
क) या तहानुसार मुघलांना महाराजांनी मुघलांना तेवीस किल्ले दिले.
ड) या तहानुसार मुघलांना आदिलशाहीविरुद्धाच्या मोहिमेत शिवाजी महाराजांनी मदत करण्याचे आश्वासन दिले.
इ) या तहानुसार देण्यात आलेल्या किल्ल्यांबरोबरच ४ लाख होनांच्या उत्पन्नाचा प्रदेशही देण्याचे मान्य केले.
- १) विधान 'अ' व 'ड' २) विधान 'अ', 'क', 'ड' व 'इ'
३) विधान 'ब', 'क' व 'ड' ४) सर्वच विधाने संबंधित आहेत
-
१२७. 'शारदा सदन' सस्थेची स्थापना कोणी केली ?
- १) धोंडो केशव कर्वे २) पंडित रमाबाई ३) विठ्ठल राजमी शिंदे ४) गोपाळ गणेश आगरकर
-
१२८. विधवा स्त्रियांच्य दुःखाचे समाजाला दर्शन घडविण्यासाठी 'यमुना पर्यटन' ही कादंबरी कोणी लिहिली ?
- १) बाबा पदमनजी २) महर्षी कर्वे ३) महर्षी शिंदे ४) महात्मा फुले
-
१२९. योग्य जोडी ओळखा
- १) शारदा सदन — पंडिता रमाबाई २) ब्राह्मो समाज — लो. टिळक
३) सत्यशोधक समाज — केशवचंद सेन ४) प्रार्थना समाज — विष्णुबुवा ब्रम्हचारी
-
१३०. दुहेरी शासनसंख्या असलेल्या पध्दतीला..... म्हटले जाते.
- १) संघराज्य २) एकात्म ३) घटनात्मक ४) लोकराज्य

१३१. राज्यसभेत घटकाराज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांकडून सदस्य निवडले जातात.	१) २२६	२) २३८	३) २२५	४) २४५
१३२. कायद्याच्या कच्च्या मसुद्याला म्हणतात.	१) विधेयक	२) ठराव	३) अध्यादेश	४) प्रस्ताव
१३३. तापी नदीची उपनद्या दिल्या आहेत, चुकीची नदी कोणती ?	१) पूर्णा	२) पांझरा	३) गिरणा	४) प्रवरा
१३४. नदीचे खोरे महाराष्ट्रातील सर्वात मोठे खोरे आहे.?	१) तापी	२) कृष्णा	३) गोदावरी	४) कोयना
१३५. धरमतर काय आहे ?	१) समुद्र	२) सरोवर	३) नदी	४) खाडी
१३६. सातपुडा पर्वतातील उंच शिखर कोणते ?	१) साल्हेर	२) अस्तंभा	३) कळसूबाई	४) नंदादेवी
१३७. सातपुडा पर्वतात कोणती खिंड आहे ?	१) अस्तंभा	२) तोरणमाळ	३) बऱ्हाणपूर	४) साल्हेर
१३८. तोरणमाळ हे थंड हवेचे ठिकाण कोणत्या जिल्ह्यात आहे ?	१) धुळे	२) नंदुरबार	३) जळगाव	४) नाशिक
१३९. महाराष्ट्रातील सर्वाधिक पर्जन्याचे ठिकाण कोणते ?	१) चिखलदरा	२) तोरणमाळ	३) आंबोली	४) गडचिरोली
१४०. मराठीबरोबर जळगावमध्ये पुढीलपैकी कोणती भाषा बोलली जाते ?	१) मालवणी	२) अहिराणी	३) आदिवासी	४) गोरमाटी
१४१. चंद्रपूर, गडचिरोली, नांदेड या भागात कोणती आदिवासी जमात वास्तव्य करते ?	१) भिल्ल	२) गोंड	३) कोकण	४) वारली
१४२. पढीलपैकी कोणत्या ठिकाणी मिठागरे आहेत ?	१) कोयना	२) भिवपुरी	३) राधानगरी	४) वसई
१४३. विद्युत चुंबकीय प्रारण या नावाचे ऊर्जेचे रूप म्हणजे होय.	१) उष्णता	२) प्रकाश	३) ऊर्जा	४) प्रकाश शलाका
१४४. निर्वात पोकळी किंवा अंतराळात प्रकाशाची चाल असते.	१) $3 * 10^5$ m/s	२) $3 * 10^1$ m/s	३) $3 * 10^8$ m/s	४) $3 * 10^2$ m/s
१४५. परावर्तनात आपाती किरण, स्तंभिका आणि परावर्तित किरण प्रतलात असतात.	१) दोन	२) एकाच	३) तीन	४) पाच
१४६. कॅलिडोस्कोपमध्ये तीन आरसे एकमेकांशी चे कोन करून बसविलेले असतात.	१) 45°	२) 120°	३) 120°	४) 60°
१४७. कोणत्याही माध्यमातून ध्वनीचे प्रसारण होत असताना संपीडने आणि निर्माण होत असतात.	१) विरलने	२) शिखरे	३) दऱ्या	४) तरंग
१४८. अनुतरंग हे क्रमशः निर्माण होणाऱ्या यांचे बनलेले असतात.	१) संपीडने	२) विरलने	३) संपीडने आणि विरलने	४) यापैकी काही नाही
१४९. ध्वनितरंग हे	१) अवतरंग होत	२) अनुतरंग होत	३) स्थायूंमध्ये अवतरंग आणि वायूंमध्ये अनुतरंग होत	४) यापैकी काही नाही
१५०. कंप पावणारा नादकाटा हे चे उदाहरण आहे.	१) अनुतरंग	२) अवतरंग	३) अनुतरंग व अवतरंग	४) यापैकी सर्व